

dr. Boncz Ödön szép szavakkal emlékezett meg és hangsúlyozta a kath. középiskolák fontosságát és a miniszter barátságos üdvözlését hozta. Megelőzőleg azonban a miniszter értesítette az Egyesületet, hogy minden Barkóczy tüntetéstől tartózkodjék. Folytak rendesen az értekezések, s ha napirendre nem is volt kitűzve a Barkóczy ügygel való foglalkozás az első napon, de a jelenlevő erdélyi püspök néhány szava kipattantotta az amugy is nehezen palástolható érzelmeket. Az a néhány mondat elég volt ahhoz, hogy az első napján a közgyűlésnek kifejezésre juttassa a Barkóczy elejtése felett érzett megütődést.

„Nem mondanának igazat azok — mondotta Majláth püspök — akik azt állítanák, hogy szívünket nem járta át az utóbbi napokban mélységes fájdalom. Ezt nem azért mondom, mintha közoktatás ügyünk vezetőjének szemrehányást kívánnék tenni és amugy is nagyon nehéz helyzetét még súlyosbitani, hanem azért, mert úgy érzem, hogy ennek az egyesületnek elégtételt kell szolgáltatnia annak a férfinak, aki az Egyház és kultúra ügyének annyi szolgálatot tett. Nem igaz a vád, mintha ebbe a tanáregyesületbe a tanárság csak a férfiú személyeért lépett volna: ilyen képmutatásra a magyar tanárt nem tartom képesnek. Az igazság ereje az, amely őket tömörítette és amely győzni fog.“ Így gondolkodik az erdélyi püspök Barkóczyról, a kultúra derék munkásáról, aki ezért a munkásságáért szembe került más világnézettel, aki keményen állta a maga helyét, s akinek mindezekért nem az elboacsátásnak kellett volna osztályrészt jutnia. Azt az elégtételt, amit Majláth püspök kért, fényesen megadta a Kath. Tanáregyesület. Közös lelkesültséggel választotta meg az Egyesület dísztagjának.

Zichy János kijelentette Csernoch érseknek, hogy nem volt szándékában a katolikusokat inzultálni. „Méltóztassék odahatni, hogy nincs szükség arra, hogy az ördögöt a falra fessék, nincs szükség martirokat teremteni és nincs szükség örömet okozni azoknak, akik öngyémeltósága világnézetével ellentétes álláspontot foglalnak el.“ A katolikus közvélemény igazán nem festi a falra az ördögöt, hanem megdöbbenéssel vette tudomásul a keresztény-ellenes iránynak egy diadalát. Barkóczy személye és állása többet jelentett egy miniszteri tanácsosénál. Elvek és érdekek kapcsolódtak személyéhez s állásához. Ha nagyobb és fontosabb érdekek követelték Zichy gróf minisztertől ezt az intézkedést, mindenesetre nagyon fontos és a jövőre nagyon messze kibatódó érdekeknek kellett lenniök, melyek által az eljárás más elbírálás alá esne anélkül, hogy a megtörtént tény fölött ne éreznék komoly fájdalmat és szomorúságot.

Paphiány . . . Reflexió.

Lapunk idei 3-ik száma fenti cím alatt egyik lelkes munkatársunk cikket közölt. Közöltük pedig azért, mert aktuális, és oly dologra mutatott, melyet fessegetni sohasem árt, hiszen a sajtó hivatása fel-lelbeníteni a függőnyt, hogy tisztán lássunk.

A cikkirónak hangja, — értekezve a paphiányról — tisztesleges és komoly, kizárt minden sértést, és ép ezért esodálkozással olvastuk egyik kartársunk felszólaló sorait, aki mint ő mondja . . . „E me papí képek egyi kében jól bemázolt énekre ismeretek . . .“ Miért ismer a felszólaló önmagára? Mert vagy alapos a ráismerés, vagy nem. Ha igen, akkor igaza van a „paphiány“ban kifejtett véleménynek, ha nem, hat miért tekinti a cikket takarónak és lepedőnek? A „paphiány“ cikkírója szereti és buntani nem akart, ismerjük t. i. szándékát és gondolkodását s így még nagyobb esodálkozással olvastuk bevezető sorait.

Izletetül közöljük is: „A „k.“ ez év jan. 18-iki 3. számában „Paphiány“ címen cikk jelent meg, melynek névtelen hőse jupiteri főlennyel és diktatori hangon osztogatja Csillag Anna-fele esoda balzsamszerű tanácsait a legfőbb tényezőknél a paphiány okai és megszüntetése mikéntjéről. Közben végig ver derék hittanarainkon és ebből kijut nagy dóziszokban a világi tanároknak is. Végső konkluziójában valóságosan tajtékduhvel toant neki 2...3... magamfajta... hypoerita . . . magáttettető . . . id. nyug. papnak.“

„A jupiteri főlenyt . . . a diktatori hangot . . . a Csillag Anna-fele tanácsokat . . . vágásokat . . . a nagy dóziszokat . . . tajtékduh . . . magára rontást . . . ne vegye rossz néven a „paphiány“ cikkből csak a „cum laudibus et timentis benesonantibus“ megirt választírója olvasta ki, mi nem, s úgy hisszük más se. A hangja k. választíró eszünkbe juttatja Eszau történetét . . . a kéz Eszaué! de . . . a hang . . . a hang nem Jakob é.“

Veleménynyilvánításokat tisztelni kell, különösen akkor, ha jót akarnak, és nem kell doronggal neki menni.

Fine finale: ha beteges és munkára képtelen választíró, akkor Önt nem érinti a paphiány c. cikk; ha pedig nem úgy áll, akkor elméltéjéka felett: valjon nem tudna-e e annyi fáradtsággal és válaszában kitüntetett akaraterővel „lelkeket“ is úgy vezetni, mely energiával megválaszolta cikkünket.

Az Országos Közoktatási Tanács.

(Gy.) Nem régen jelent meg az összes lapokban az 1911-től 1916-ig terjedő öt éves ciklusra kinevezett O. K. Tanács tagjainak névsora. Melyek érdeklődéssel vettem kezembe a hivatalos közleményt, éppen olyan nagy csalódással, sőt mondhatom, bosszúsággal tettem azt le, miután előlavastam és láttam, hogy mily mostohán bántak el abban a mi erdélyi katolikus iskoláinkkal!

Abban a névsorban ugyanis képviselve találjuk a magyar tudomány egyesemekeit s más főiskolákat, az állami gimnáziumokat, reáliskolákat, tanítóképzőket, polgári és elemi iskolákat,

az Eötvös-kollégiumot, az Erzsébet-nőiskolát és a felsőbb leányiskolákat; nem feledkeztek meg a pápia reform. teológiáról, a debreceni reform. és a szebeni ág. ev. tanítóképzőről, az iglói ág. h. ev. főgimnáziumról és a Thökölyanumról sem. A katolikus tanterfiak közül ott találjuk Giesswein Sándor, Novák Lajos és Walter Gyula dr. nevét is. A tanítószervezetek közül a piaristák, bencések, zirciek és a premontréiek szintén képviselve vannak egy-két taggal. Van továbbá ott egy írő és egy egészségtan tanár; szóval azt látjuk, hogy az új bizottság eléggé vegyes (ami tulajdonképpen jól is van), de mi azért a tanács ilyetén való összeállításával megelőzve nem lehetünk. Még pedig a következő okokból:

1. A katolikus főiskolák, teológiák egyetlen egy taggal sincsenek képviselve.

2. Katolikus középiskoláink számarányukhoz képest elenyészőleg csekély mértékben — alig egy-két taggal — szerepelnek; polgári iskoláink teljesen mellőzve vannak; tanítóképzőink közül pedig csak egy (a kalocsai) nyert meghívást stb.

3. Az erdélyi katolikus iskolákról végül nem is vettek tudomást. Az Erdélyi róm. kath. Status, mely hét főgimnáziumot, tanítóképzőket, polgári iskolákat és számtalan elemi iskolát tart fenn, az Országos Közoktatási Tanácsban nem kapott helyet. Ez oly nagy serelem, melyet szó nélkül nem hagyhatunk. Mert az Országos Közoktatási Tanács a törvény értelmében a hazai összes iskolákat képviseli, tanügyi politikánkat intezi, abból tehát az Erdélyi róm. kath. Status képviselőjének hiányoznia nem szabad!

Éppen ezért tiszteletteljesen felkérjük a püspök úr öngyémeltóságát, hogy mint az Erdélyi róm. kath. Status elnöke az igazgatótanácsal egyetértve hassanak oda, hogy e nagy serelem melletti orvosoltassék. Föltesszük, hogy e mellőzésben nincs célatosság, s éppen azért egy kis jóakarattal lehet még pótlólag is segíteni a bajon. Ezt kívánja az erdélyi róm. kath. iskolák s vele együtt az egész erdélyi katolicizmus érdeke és reputációja.

Farsang van.

I.

Bámulatos az alkoholtöke leleményessége, farsangja, amellyel a gyarló embereket kiszakmányolni igyekezik. Nem elegendő, hogy a hiszékenyekkel elhiteti az alkoholtól, hogy az melegít (t. i. most télen), máskor meg azzal reklámozza, hogy hűsít. Hát nem kacagtató ellenmondás ez? No de, ha csak azért innának az emberek, tizedannyira sem emelkedett volna az alkoholtöke. Van ám annak egy más más ütőkártyája is? Mi volna az? Nem egyéb, melyen tisztelt farsangi közönség, minthogy az alkoholvidámit, jókedvet ad. Ezt, ha elhiszik, már pedig milyen sokan vallják is, akkor az alkoholtöke nagy meglepődésséggel dörszölheti a kezeit: a lépemenő százezrek a jókedv, mulatózás, farsangolás címen is neki áldoznak, őt gyarapítják, háljalak.

De ezek a szeszemisszák szörnyű emberek lehetnek. A végén még azt is eltitlanák, hogy az emberek mulassanak. Hisz maholnap nagyobb lesz az egész esztendő, ha ezek az „újítók“ uralomra jutnak. Ugyan menjenek kérem, ami sok, az sok! Ne kacagassák ki magukat! Most éppen farsang is van és éppen ezért mulatni fogunk s ha kell iszunk is.

Óhó hölgyeim és uraim! Milyen tisztelt farsangoló publikum! Ellenkezésképp, mi éppen a jókedvet, a sugárzó vidámságot, az örökös vig kedélyt akarjuk megmenteni, jobban mondva megteremteni. Nem vagyunk mi a természetes jó kedvnek ellenségei. De az esztelen mulatozásnak egyenes megvetői vagyunk és leszünk. Az ellen írtóháborút indítunk, a harcot ellenük mindenütt felvesszük és lassan bár, de miénk lesz a győzelem. A modern, kulturális emberhez csöppet sem illik a dorbézolás mulatás s ha még hozzá ez a modern ember keresztény ember, már világnézetlenül fogva is csak a természetes jó kedvet, vidámságot vállalja helyénvalónak.

Vagy talán azt nevezükk jó kedvnek, amit bizonyos adag alkohol — nem férhet hozzá kétség — ideig-óráig előidézhethet. Úgy ez nem lehet jókedv! Az mesterséges valami. Ahol pedig mesterségesen kell a jókedvet felszólítani, ott nincsen helye az italozásnak. A lelkiharmonia visszaállításán kell bármiként fáradozni. Restaurátóra szorul az ilyen lélek és szervezet.

Ott lehet s ott kell mulatni, ahol ahhoz a lelki harmonia meg van. Ahol ez hiányzik s mégis a mulatásnak hódolnak az alkohol ingere segítségével, ott könnyelmű megfontolatlanlanság ütött fészket.

Sok megfontolatlan mulatozásnak éppen a farsangi dárídok alkalmával lehetünk tanúi.

Meg, ha minden mulatózó lelkebe be lehetne tekinteni, milyen hamar elmerne a kedvünk a korecsmai, vendéglői, kávéházi vidgadzástól, mint a mindenféle esztelenségek szülőanyjától.

Elnéztem az idéni farsang egyik mulatságán, úgy, amikor nem táncoltam — milyen is az a farsangi jó kedv éjféli előtt és milyen is az éjféli után?

Nem vagyok fotografus, de szerettem volna az lenni. Hiszen szóval elmondani azt a sok észlelt lehetetlen, arra gyöngye is vagyok, de meg hely sícsen.

Csak főbb észleléseim álljanak itt. Vigan, kedélyesen mulat éjféli előtt az ifjúság. Ott az arcan mindenki leányok és ifjúk a tiszta, az igazi vigás jele, a derűs arc, a csillámzó mosoly, a megnyugvásra készítő megelégedettség; meg van a kedélyes mulatozáshoz a harmonia, a lelkiösszhang, amely kiemeli az élet terhes zajából az egyént, átvarázsolja egy derült, vidámított révbe. Az ifjúság eme rév egyikének a táncot találja.

Készséggel állok meg. Műjával kedves szórakozás ez. De tudják meddig az? Éjfélig. Amíg a bálózás eredeti céljánál marad. De ez az átkozott éjféli szünóra mindent tönkre tesz, mert beköszönt az ivászat; s éjféltátra minden meg változik. A legjobb táncosok eltűnnek, vagy dőcögnek. A hangulat nyomott. Boros, azaz soknál boros a kedély. Szegény táncosnők. Ilyenkor hangatokra valóóságos kin az éjfélelőtti legjobb táncos.

Nem beszélek én földig részeg emberekről. Egy „úri“ mulatságon a többség némileg tudatában van a nők iránti köteletségének. Már a reakció való tekintetből is korlátozzák az ivást. De hol álljon meg az a korlát, mikor mai „hölgyeim“, bocsnát, hogy ki merem mondani, ma lányaink se tartózkodnak az éjféli szünórán az ivástól, sőt sokan annyit isznak, mint az ifjak. Szomorú képe a jelennek. S a jövő...?

A hajdani lányok szokásában nem vala benn az irás. Mások is valának a feleségek, mások az anyák is. Meglátszik még azokon ma is, akik élnek abból a világból. De mit hoz magának a jövő ilyen leendő ivó feleségecskéikkel és anyákkal...? Nem kecsgethető, nem biztató! Akik csak húst és vért látnak az emberben, azok... még azok se helyeslehetik.

Nem elegendő, hogy a férfiak hódolnak eme rüt szokásnak? Hát még a nők is beállanak annak szolgáljarmába? Hiszen ha úgy haladunk, néhány év múltán a bálók termei nem az ifjúság kedélyes vidgadzásainak lennének helyei, hanem a tivornyák, bachanalíák tanzójává süllyednek alá az alkoholtöke nagy öröme. Ma már minden mulatság reklám az alkoholnak, növekedés az alkoholtökének és piacra vitele a még ki nem veszett erkölcsnek.

(Folytatjuk.)

A nevelés végcélja.

Irtá: György Géza.

II.

A sok baj között legnagyobb az, hogy nincs megnyugvás. Egy feldült lelkű ember nem talál a fizikai, sem az erkölcsi világrendben semmi olyas támpontot, amihez odaállíthatja sorsát minden nyomorával együtt. Meginog a hite mindenben a földön, s mivel nincs berendezkedve „alki“ motivumok szerint, nem akarja hinni a gondviselő Istent, mert nem tudja megoldani a gondviselés mellett a nyomor és folytonos küzdelem problémáját. Szomorú kép.

Ha bevezetjük magunkat olyan helyre, ahova férfiak, nők szoktak szórakozni járni s felüldülni, bizony minden lesz, de felüdítő szórakozás nem. Azért nem, mert igen könnyű és kedvelt téma a távollévők szapulása, meghordása. Sokan kéjelegve leplezik a mások ügyeit, s ha más szempont nem is, de legalább az az egy el kellene riassza a megszólított, hogy az ő távollétében valószínűleg ő fog tárgya lenni egy ilyen szétszedésnek. Sajnálatos tünet ez, mely a komoly lelki tartalom hiányára vezethető vissza.

Megroppant az emberek hite egymásban s villongások eredői azok a nagy társadalmi bajok. S mikor mi arról gondolkodunk, hogy az élet szomorú tanyán is bevilágítson a kultúra napja, érvényesüljön a küzdés ridig légköre mellett a lélek melege, akkor még halljuk a megfontolatlan szót, hogy ne tanítsuk a nepet, hisz mindjárt felkapja magát s áttöri a korlátokat. Ez a vélemény-hála Isten szímbavehető helyekről nem hangzott el. Igenis kötelességünk a társadalom minden rétegét belevonni a kultúra határain belül. Árthat vajjon ez a felvilágosítás a tömegeknek? S lehet-e hivatkozni a szocializmus demokratikus árnyalatának nagy pusztításaira? Nem. Mert maga a felvilágosítás üdvös és eredményes s ha nem eszközlik tudatosan, a társadalom nagy fejlődése következtében s a művelődési eszközök bősége és hozzáférhetősége miatt a nép önmagától fog fejlődni, haladni, talán vezetés nélkül; az ilyen fejlődések azonban, ahol nem a céltudatosság a vezér, a társadalomra nézve szűfőlött károsok szoktak lenni, mert mi biztosítja arról, hogy a nép lelkében rejtőző fejlődéscsírak tegyelmezetten keresnek érvényesülést? A nép lelke nagyon zsenge nővény s nagyon hajlik az odaajálkozó támasznak. Ha e támaszt a keresztény világnézet szolgáltatja a maga biztos alapú és gazdag szép életet ígérő és adó kultúrájával, nem kell félni eltévedéstől. De ha ez a felvilágosítás nem az emberiség igazi javát és boldogulását szolgálja, hanem ösztálygyűlöletet szít és a boldogságot romokon építi meg, akkor inkább maradjon el az ilyenfajta nevelés. Ez csak elégedetlenséget szül és sohasem eredményezi — amiért történt — a boldogságot.

Szeretnők látni, hogy az emberek igazi belső értéke alapja egyszersmind az érvényesülésnek. Milyen nagy lendítő kerekre volna a közös élet gépezetének, ha a vezető és irányító helyeken

azok ülnének kivétel nélkül, akiket a munka s érdem emelt oda, s ha minden állást olyan egyénnel töltenének be, aki rátermettségénél fogva szinte kierőszakolja magának azt a pozíciót, útiút vágya minden prótekciónak. Így kellene, de nincsigy. Hány esetet mutat az élet, ahol nem a komoly képzett munkaerő, hanem a protektorok neve, állása döntött. S hogy a beprotezsálás nem jelenti mindig a rátermettséget is, az nagyon világos, de hogy ugyanakkor visszaszorít néhány értékes munkaerőt s letör sok nemes vetélkedő ambíciót. Ez még világosabb. A komoly munka elismertetése, az érdem jutalmazása úgy a köz, mint az egyén szempontjából kötelessége az illetékes tényezőknél. S ha a jelen társadalom már nehezen lehet változtatni, forduljunk a jövő társadalmá felé, az ifjúsághoz. A gyermeklelek puha talajába ültessem a nemes eszmék plántáit, hogy később erős meggyőződésé izmosodjék.

INNEN-ONNAN.

Nyílt háboruk elején. Budapest egyetemi polgárai közt kitört az a nyílt háború, mely egy közel jövő szellemi világháború kepe. Két tábor küzd egymással Budapesten: mondjuk, hogy mind a kettő meggyőződésből, mind a kettő a maga egész erejével. A keresztény és a nem keresztény tábor. Ez a jelenleg, melyet a pesti egyetemi hallgatók állítanak az ország elé, sokkal többet jelent, semhogy híret az egyszerű szenzációk szintjára eresszük. Ehez a jelenleghez köze van az egész országnak, s mert a két küzdő tábor között vesztetni valója csakis a kereszténynek lehet és van, köze van hozzá elsősorban, és pedig nagyon sürögősen annak a közel huszmillió magyar polgárnak, aki kereszténynek vallja őseit, kereszténynek mondja magát és annak nevelt gyermekeit.

Budapestben a Galilei Kör tudományos esték plakátjait ragasztja városzerte. Mintegy éledő pestisjárvány jelvénye körös-körül nyílt meghívók tarkállanak. Csupa hadüzenet a keresztény Magyarországnak, a keresztény kultúrának, főképen pedig a katolikus Egyháznak! Nyílt csapatokban vonul fel a rongy szabadkőművesség az ő csafat-elveivel az ellen az Egyház ellen, amely Európát megkeresztelte, amely megszentelte a keleti hordákat és nevelt belőlük germán nemzeteket, amely összeszedte a régi pogányvilág romjait alatt az emleri szellem örök kincseit (klasszikusok); nekiböng annak az Egyháznak, amely evangéliumot adott a rabszolgávilágnak mindig és mindenütt, ahol bilincseket talált, annak az Egyháznak, amely a magyar fajt Európához kapcsolta, nagyvá nevelte és ezereves történelmen átsegítette. Jött egy korrupt, vérszívó, korbácsra termelt faj, mely meghunyászkodott eleinte, s most hogy a szívnök vérén kövérre szitta magát, leköpi szobrainkat, nyelvet ölt nemzeti eszményeinkre, gyalázatoskodik szentségeinkkel, öklöt fog ellenünk, kik a vérünket adtuk oda neki!

De épen azért is olyan arcátlan, mert megizlelte ezt a türelmet, megnyugvó, megalvó vért, és tudja, hogy ez a vér nem fog ellene buzogni, akármily ostrommal csap is a szemünkbe! Kiszámította ezt!

S van-e jogom azt mondani, hogy rosszul számított? Jövedőlni, hogy a mi igazunk győz? Hogy végre is lerázzuk magunkról a piócákat? Figyelje meg a budapesti eszmeharcokat, melyek az egyetemi körökben folynak, figyelje meg az, aki még most is ráér ölibetett kezekkel nézni a magyar társadalmi forrongá-

sokat. Hol az egyetemen az arány, melynek a keresztény és zsidó elem közt lennie kellene, a szellemi mozgalmakban is? Elpiruljunk-e, vagy elsápadjunk?

S ezekben az időkben a katolikus miniszter elmozdítja a középiskolák éléről Barkóczy Sándort! Most, amikor már itt a tizenkettedik óra, a kath. miniszter még ráér játszani a kereszténységgel, csak azért, hogy a zsidó és szabadkőműves világ süveget emeljen előtte, és ő nyugodtan elfogadhassa azt. Hogy számolni be a lelkiismeretük Istenének azok, akik a kereszténység megtapasátat közvetlenül vagy közvetve elősegítik? Majdha megidézik őket — talán te nemehivaskor?

Késő már minden? Nem tudom. Szeretem hinni, hogy nem. De a harc kitört már a budapesti egyetemen, onnan szét fog ömleni az egész országra. A zsidó-szabadkőművesség fel van fegyverezve. Hát mi? hát mi? Hol az az igazai „Szélfordulás”, melyet a „Diadalmas világnézetben” Prohászka püspök megjövendölt? Látok belőle sokat, de mikor azt látom, hogy ennek az egyedül életrevaló, életrekelő tábornak a magunk falain belül is annyi ellensége van, megszorul a szívem. Óh ha most el tudnók teledni a partoskodást! A tizenkettedik órában!

Hartyáni.

A tiszta aszfalt. A hóesés és hóolvadás ideje a legalkalmatlanabb idő az aszfaltot való járásra. Pedig az aszfalt az egyetlen hely, hova a gyalafejvári utcai mérhetetlen saraból némi reménnyel lehet menekülni, hogy el ne merüljünk. Nőde igyekszik is mindenki igénybe venni az aszfaltot ezt a mentő segítségét. Ámbar a mentes nem járhat kellő sikerrel, mivel a túrlémes aszfalt sohasem, vagy legalább is nagyon ritkán élvezheti a takarítás gyönyörét.

Hogyan, hát nincs erre szabályrendelet?

A tájékozatlan idegenek kedvéért kénytelenek vagyunk idejegyezni, hogy minden ház- vagy telektulajdonos a maga birtoka előtt az aszfaltot tisztán tartani köteles. Az átjárók tisztántartása a város legnevesebb feladatai közé tartozik. Bizonyára feledekenységből történt, ha ebben a tekintetben valami mulasztás esett meg s ha a járdák időfolytán roppant elhagyott állapotba kerültek.

Most már — úgy látszik — akaratunk ellenére is más világot élünk. Tudniillik takarítják az aszfaltot. Rendőri staféta adta tudtára mindenkinek, akiket illet, hogy nagy legyen a tisztítás.

Végre egy lustrumban egyszer eszébe jut valakinek, hogy a szabályrendeleteket lehet úgy is értelmezni, mint a végrehajtásra alkalmas intézkedéseket. Természetesen ez nem vonatkozik az átjárókra, amelyek olyan takarítatlanok most is, mint lesznek ezután.

Az ipariszkolai fegyelméről. E helyen legutóbb két ízben esett szó az ipariszkolába járó tanoncok fegyelmi állapotáról. Amint első ízben állítottuk, hogy t. i. az iparostanoncok utcai viselkedése türethetetlen, most is fenntartjuk annál is inkább, mert ezt az ipariszkola igazgatója is elismeri. Az osztályokban a tanítási órák alatt való viselkedésről pedig szintén elhisszük, hogy az több kívánnivalót nem hagy maga után, s bizvást meg lehet vele elégedni. Ez a része a dolognak személyes terre hurcoltatván, nem akarunk vele foglalkozni.

De hát azzal az utcai rakoncátlansággal csak kell valamit csinálni, mivelhogy ez is fegyelmi eljárás alá esik. A város közönségét nem lehet kitenni állandóan annak a veszedelmeknek, hogy egy veszettül rohanó tanoncára-

dat leseperje az aszfaltól, vagy hogy egy esatateri közpör között legyen kénytelen elvonulni. Ilyen helyzettel szemben semmit sem érnek a fegyelmi szabályok. Mert könnyű azt mondani, hogy tessék megfogni azt az inast. Sokkal jobban ki vannak fejlődve annak lábizmai, semhogy utol lehetne érni. Aztán az ipariszkolát nem is azért állították föl, hogy a közönségből kényelfutókat neveljen.

A legegyszerűbb módja a rendetlenkedő tanoncok megrendszabályozásának az lesz, ha megszüntetjük az esti tanítást. Az iparhatóságának joga van megállapítani, hogy a tanítás a nappali vagy az esti órákban tartassék-e meg. Amint látjuk a fegyelmérdeke nem kívánja az esti tanítást. De maga a tanítás sikeressége sem. Nappal az inas nem mer rakoncátlankodni, vagy ha igen, akkor nagyon könnyen lefülelhető, az esti sötétséget ellenben felhasználja mindenféle hitványságok elkövetésére, mert nem kell attól tartania, hogy bántódása lesz érette.

A kezdeményezésnek mindenesetre a tanítótestületből kell kiindulnia. Egyébként csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy van-e hajlandósága a hatóságnak az abnormális állapot megszüntetésére.

„Vörös kereszt” estély.

„Piknik volt s a végén tánc” — mondáná egy tárgyilagos szemlélő. Potya évesnek nevezné az, ki későn jött, s már csak a morszák között böngészhetet. Tánemesének mondják a lányok, melynek előtte éves is volt, s így a hány jelen voltat megkerdeznék, az mind mást és mást felelne, jeleül annak, hogy ki mit keresett, ki mire vagyott, szép leányok mosolyától a katonabanda nagydobjáig, forró kezsorítástól a libamáj pástétomig, mindent megtalált.

Piknik volt; az erdő zöld pázsitjáról a táncterem parkettjére átültetett, kultivált, megfinomodott, harsány örömeiben ugyan lefokozott, de őszinte kedélyben, pajzán közvetlenségben is semmivel sem szegényebb batyusbál. Batyusbál, melynek fő symbolumát a batyut Ávéd Jakoné a vörös kereszt elnöknője és dr. Csúbrý Bonifacné, Oelberg Ottóné úrhölgyek gondozták, kezelték. Ők vitték azt házról házra, ők beszéltek a nyitott szájú, de néma zsák helyett, ők kértek, érveltek ott a hol kellett, s végül ismét Urbán Gyuláné, Roska Józsefné, Deutsch Manóné és Mendel Manóné úrhölgyek segédkezése mellett ők bontották ki a mesebeli zsák tartalmát a Redoutban, hogy annak tündéri inyesiklandozó tartalmával bámulatba ejtsenek mindenkit, s gourmandokká kényeztessenek el bennünket.

Kiehezve, csörömpölő, kifagyott esontokkal érkeztem be a nagy esten a Redoutba. Lekuporodtam az egyik sarkába s vártam. Fel voltam kellőképp világosítva, hogy itten ma lányok szolgálnak fel s itt fosztogatás leszén. Tévedés. A mint körül mertem nézni, minden elfogultságom mellett beláttam, sőt elpirulva agyam interurbán ószintén szégyeltem ezt a bornirt kifejezést: leányok szolgálnak fel. — Ah nem lányok! Némi gimnázista körombeli elpenészedett képzeteiben ébredtek új eszmeletre s nyertek itt praktikusi kiképzést.

Ilyen lehetett talán azon a bizonyos Olimpuson valami soiré-féle. Így zsurózhattak a görög istenek. Ragvogas, csillogás minden felé. Rózsaszín és fehér, ez a két szín dominált bent a teremben. A felszolgáló lányok mint Hebe

anyának egyenes leszármazói lepkesuhánással hordozták szét az ambrozium csekély obulusokért. S a meghívott vendégsereg pedig élvezett. Katonai és polgári előkelőségek valogatás nélkül vásároltak mindent: almát, kuglert, sonkát, főképp cigarettát s többen csak a bájos elárúító tovalebbnése után ébredtek arra a tudatra, hogy ők a nem dohányzók gyűlölt és imádott szektájába tartoznak. A nektár, Homeros isteni nedűje, a polgári pezsgő néven, a terem egyik sarkában elhelyezett sátorban folyt, habzott, pezsgött. Oelberg Manyi és Springer Erzsi úri leányok voltak ennek a saroknak védpatronái. Mint lámpafényre a lepke úgy gyűlték oda a szomjas fiatalok és szomjas öregek, faunok és satirok, lehet, hogy mind mátra voltak szorjások, de csak — pezsgőt kaptak. Úgy látszik eleget, mivel némelyek csakhamar két sátrat, sok üveget és tündereket láttak, iambusokban beszéltek, odákat szavaltak s a hitel nemes intézményének behozatalát sürgették. Ez a rábszodikus mámor már azért is megfejthetetlen előttem, mivel a pezsgőben a jöteknycél szent érdekében több volt a Giesshübl viz, mint — a Törley. — Meginterjűvolтам a bájos elárúítókat, de ők diadalmas szerénységükben nem nyilatkoztak. Azonban mikor elszavaló torokkal s mintha a nyakamban két kalapács zakatolt volna, levegő után kapkodva szédülve a sarkába behuzodtam, közel voltam a Giesshübl mámorító hatásának megfejteséhez. A tandij aránylag nem volt nagy, s a végén sajnáltam, hogy a nagyságos vezetőség az ellenkező sarkokban mért nem is szervezett egy — zálogházat.

Közben a Muzsák közül jelentkezett Terpsichore is. Jöttére a felszolgáló lányok, Hebe papnői: Kolumbán Honka, Krisewszky Emma, Nagy Margit, Nagy Irén, Glück René, Fulea Petronella, Güttner Elsa, Cirlea Elvira, Körösy Irén, Kastaly Irma, Meudai Margit, Gelb Irma a nehéz és súlyos pénzekkel telt tarsolyt letették; s ezzel a pikniknek vége volt s elkezdődött a tánc. Mintha Offenbach valamelyik operettjének grande scéneje elevenedett volna meg a tüzes szemekkel bámoló luszter alatt: káprázató színegyveleghen kavargott a teremben a boston; habos cukros ruha torták, fenyves katonák, tompa civilek, ragyogó leányarcok, könnyű suhanások, fonódó forgások, egybeakadó nézések a ritmus bődtől opiuma, tarka vibráló színpaltokban egy gyönyörűnek mámoros kezekkel kirakott káprázatos mozaikját nyújtották. A tánc reggelig tartott, a jó kedv még tovább, a mámort pedig talán még ma sem dörzsöltük ki szemünkükből.

Az általános megnyugtató zsongító megelégedésbe dissonanciát egy iparág képviselőinek csalódása vegyít. Ezek a felsült urak pedig a — frakk-puccerek, a felszolgáló úri leányok technikai gyakorlatlanságába s egy nagy fazék majonésba fektetett minden reményük füstbe ment. A nagy esatából a frakkok és katonakabátok sértetlenül kerültek ki. Annál több sebesülés történt a bensőbb területeken és kamrákban, amelyekre gyógyító írt sajnós nem a benzina, hanem csak egy új piknik adhat.

Nagy pont.

Tanács a menyasszony-jelölteknek.

Amerikai az egész, de sok dolog beválik nálunk is. De halljuk a tanácsokat.

Chicagoiban nagy feltűnést keltett nem rég egy, a menyasszonyjére menő menyasszony Miss Evelyn Harriet, aki a temptom előtt álló leányoknak nyomtatott papírlapot adott a kezükbe. A röpíven a menyasszony, az éppen esküdni készülő menyasszony tanácsokat ad — a meny-

asszonyoknak. A saját maga tapasztalataira hivatkozik, többek között:

— A matkaság olyan, mint egy forró fürdő: először azt hiszi az ember, hogy megég benne, egy kis idő múlva már jólesik, de még s e jó, ha sokáig tart.

— Ne hidd el soha, amit neked mások a csokról beszélnek. Ha te azzal a férfivel, akit szeretsz, csókot váltottál, akkor neked senki sem adhat felvilágosítást az igazi csókról. Ha pedig nem, akkor akárki akármit is beszélhet, úgy sem tudod megérteni.

— A völgyényedet minden jelenléteknél dologban hagyd úgy cselekedni, ahogyan akar. A legjobb ember is olyan, mint egy gyerek s egy gyerek hűségét és szeretetét megtartani mindig megéri azt a fáradságot.

— A szerelmes levelek rövidke és édesek legyenek. Több szerelmet, mint levelet.

— Minél könnyelműbb a férfi, annál takarékosabbnak szereti látni a feleségét. Ha a völgyényed csomagot hoz neked, sohasem vágd a zsinetét ketté, hanem oldozd ki a csomagot s így biztosan örömet okozol neki ezzel a takarékosággal. Máskor ezért egy csomag cukorka helyett kettőt hoz neked.

— Adj ruhát az Istennek, ha a völgyényed nem ért a ruhához. Az asszonyok felöltöznek, a férfiak ellenben hordják a ruhát. Éppen úgy, ahogy a férfiak csak vásárolnak, mialatt a nőknek meg aggodalmaik is vannak. Egy nő sohasem olyan boldog, mint amikor azt hiszi, hogy jól van öltözve, a férfi azonban akkor érzi jól magát, ha tulajdonképpen nem is tudja mi van rajta. Épp azért ne hagyd magad megteveszténi, mert ha, nem is ért hozzá, egy hiányzó gombot rögtön meglát s észreveszi a legkisebb rendeltenséget is.

— **Személyi hír.** Főpásztorunk egy heti távolléte után hétfőn este Kolozsvárról székelyre visszatért.

— **Dr. László Mihály** városunk népszerű képviselőjét ő felseje a király udvari tanácsosi címmel tüntette ki. Városunkból sokan távirati lag és levélben gratuláltak a már „méltóságos” képviselőnek. Gratulálunk.

— **A plebánosi vizsgák** idején főpásztorunk május hó 7. és 8-ra, szeptember hó 17. és 18-ra tüzte ki.

— **Egyházközségi közgyűlés.** A gyulafehérvári rom. kath. egyházközségnek vasárnap, február hó 11-en délelőtt 11 órakor a város háza tartandó közgyűlésére ismételtén föl hívjuk a közönség szavazatképes tagjainak a szives figyelmét, hogy a közgyűlésen mennél nagyobb számban megjelenni sziveskedjenek.

— **A fiztői kaszinó** nagy termében szépen sikerült előadást tartott febr. 1. d. u. 5 órakor Röchauf százados Olaszországról. Vetített képekkel mutatta meg Itália szépségeit s különösen a turini kiállítás magyar csoportjának ismertetésével keített élénk örömet a magyar szívekben. Az előadást élvezettel és érdeklődéssel nézte és hallgatta végig püspök urunk nővere is, herceg Hohenlohe Klodvigné.

— **Öngyilkosság.** Lang Henrik százados, múlt pénteken délben a pavilonban levő lakásán fölé lötte magát. Asztalán irást találtak: „Önként vallok meg az élettől.” Vasárnap temették a katonai kórházból.

— **Polgári Casinó hangversenye** február 11-én lesz. Belépődíj: Személyjegy 2 korona 50 fill. Felülvezetéseket a Casinó könyvtára javára fordítják, kezdete este 8 órakor. Következő műsor: 1. Liszt: „Campanella,” zongorán előadja: Risner Ödönne úrnő. 2. Humoros előadást tart: Bródi Imre. 3. Énekel és hegedül zenekísérettel:

Incedy Joksman Ödön dr. 4. Polier: Hol a férj? Személyek: Dubourg nyugalmazott tengeri kapitány Urban Gy. Pál, öcsese Bródy J. Ernestine, ennek neje Oelberg M. Kázmér, ismeretlen úr Dr. Fellner J. 5. Énekel és hegedül zenekísérettel: Ismét Incedy-Joksman Ödön dr.

— **Jönnek a színeszek** városunkba — mint rendszeren a nagybójtai időszakban.

— **Alkoholelles előadás.** A gyulafehérvári r. kath. főgimn. ifjúsága előtt érdekes és tanulságos előadást tartott Nemeth János, az alkoholelles mozgalom ismert lelkes agitatora. Rámutatva általánosságban az alkohol pusztításaira, néhány jelenetben megkapóan mutatta be az iszákos ember végős kioldását és gyötrelmeit s végül halatát. Az előadáson jelen volt kegyelmes püspök urunk is, ki ezuttal is atyai szeretettel övta az ifjúságot az alkohol élvezésétől. A faradhatatlan agitátornak pedig a legnagyobb sikert kívánta működéséhez.

— **Az őszi nagygyakorlatok.** Mint Tordáról jelentik, ott megkezdődött az őszi nagy hadgyakorlatok terepszemléje. Híre jár, hogy Ferenc Ferdinand örönörökös és Scheina vezérkari főnök főhadiszállása Tordán lesz, ahol a lakosság körében nagy lelkesedést kelt a hír.

— **Az állami alkalmazottak** műsoros estelye f. hó 3-an folyt le a vígadóban. A változatos és ügyesen előadott műsor után a tánc következett.

— **A magyarigeni petíció.** Dr. Szász Pál magyarigeni munkapárti képviselő mandátumát a kisebbségben maradt nemzetiségi párt megtámadta. A kuria a petíciónak helyt adván, elrendelte a vizsgálatot. A vizsgálati iratok most kerültek föl a Kuriához, amelynek második választási tanácsa e hónap 27-én fogja folytatólag tárgyalni a petíciót. A tanács elnöke Zachár Emil, az ügy előadója Weiss Károly bíró lesz.

— **Legényegyesületünk estelye.** Azt hiszem a kielégített varaközs kellemes érzésével élvezte végig minden jelen volt a Postás Klári vasárnapi előadását; mert vártuk mindannyian, akik már sokszor láttuk, mire képes a buzgó vezető az ő lelkes gazdájával s örvendtünk, mikor azt a nagy haladást szemlélhettük, amelyet bemutatnak. Nem a szokásos agyondicsérésbe kezdtek belé ezzel a bevezetéssel, hanem az őszinte elismerés szól belőlem azokkal szemben, akik a jelen alkalommal sem riadtak vissza a nehézségtől s azokkal derekasan megküzdve élvezetes, kedves időtöltést nyújtottak a szép számban megjelent közönségnek. Igazságos bírálatnak első helyen a címszerep betöltőjéről kell megemlékezni, még pedig az őszinte csodálat hangján; hiszen egy-két év előtt a bátorítatlan, kis kezdőben senki sem sejtette azt a szép tehetséget, istenadta színészt, nagy ambiciót, a mellyel Szinyi Jolánka (Klári) nehéz szerepét oly szépen alakította, hogy vérbeli színész nő is megirigyelte volna tőle. Reméljük is, hogy még sokszor fogunk benne a színpadon gyönyörködni. Igaz drámai erő volt a H. Szilágyi Irén (Molnárné) játékában is, akinek a hangjában a súlyosabb fordulatoknál ott rezgett akárhányszor a nagy tragikák mély zengése. Szépen élte bele magát a szerepébe s nyugodt, biztos játékkal nagyon meglepett. Toszt Erna (Arabella) is nagyon szépen haladt, meglátszott minden szaván és mozdulatán, hogy ismeri a világot jelentő deszkákat. Nehéz és kevésbé rokonszenves szerepében könnyed modora, tudatos mozgása és játéka, önálló felfogása komoly dicséretet érdemelnek. A többi női szereplők is szépen igyekeztek megfelelni kisebb szerepöknek s a két Gizike (Szilágyi és Rudolf) játékaról a jövőre nézve csak jó jósolhatok, mert a tehetségnek határozott jeleit adták.

Szilágyi József (M. Péter) nélkül nehéz is lenne elképzelnünk a darabot. Sokszor láttuk már, de ezután is mindig szívesen fogjuk látni. Komoly érdeklődéssel teszi minden szerepét tanulmány tárgyává s lényegébe hatolva mindig egyénileg alakítja meg. Régi ismerősünk Paskó is, aki nagyor: ügyesen játsza a tetszeni tárgyú, köszvényes agglégény szerepét (M. Ferenc), ugyancsak Gedő Mihály is, aki jól fogta fel s domborította ki a postaszolga egyszerű gondolkodásmódját. Benesik (Borotva) itt új akvizió, de kár lenne kiengedni a kézből, mert kitűnő szerzemény. Az intrikus szerepét rokonszenvesse tenni nem lehet, de ő igazán élvezetessé tudta tenni s ezzel mondunk meg róla a legtalálóbb bírálatot. Szépen járultak hozzá a darab sikeréhez a többi szereplők is, mert bizony ütközettel nyerni csak a közönségnek segítségével lehet meg az olyan tábornoknak is, amilyen ennek a csapatának a tervét megalkotta. És itt meg kell állanunk; mert azt az előkelő és nagy közönséget, nem csupán a jelszavak, hanem a vezér egyénisége, ismert kedvessége, nagy ügybuzgalma, önfeláldozó tevékenysége s előadásainak sokott sikere vonzotta s gyűjtötte olya fényes csoportba. Hálás is volt a szép közönség: taps és elismerés bőven járult a szép anyagi sikerhez.

Az estélyen a felülvezetések a következők voltak: Herceg Hohenlohe Klodvigné 10 K. Rass Károly 20 K. Löw Károly, Schermann Kálmán 10—10 K. Novák Ferencné, Kárpiss János 6—6 K. Ince Domokos, marosváradjai Glöck Adolf, dr. Kontz Viktor, Agh Antal 5—5 K., dr. Roska Miklós, Nemes Ferenc, özv. Pál N.-né 4—4 K. Zlamál Ágoston, Reichert Rezső, Salamon Szabin, dr. Friedman Gyula 3—3 K. Veress Zsigmond, Király Gáspár, Majláth Ferenc, Udvari Ferenc, Labud József, Tollusz Antal, Deutsch Manó, Vince Albert, Gerhard Péter, Petrás Ferenc, Fuhrman Alfred, Avéd Jákóné 2—2 K. dr. Csabry Bonifacé 250 K. Pujkon Lőrinc 120 K. Baruch D., P. Mészáros, Horváth Gyula, Erdélyi János, Weber János, Rosch Rudolf, Ujlaki Béla, Erdődy Károly, Pápiu Viktor, Veress N., Rad Jakab, Péter József, Jónász Rudolf, Ongert Károly, Sebestyén Károly, Erdélyi Gyula, Puskás János, Ongert Alfred, Zudor Lajos, Söger J., Király András, Kovács J. 1—1 K. Frieb Ferenc 50 fill. N. N. 20 fill. Az összes bevétel meghaladja a 600 koronát.

— **Az alsófehereméji történelmi, régészeti s természettudományi egyesület** folyó év január 31-én választmányi ülést tartott a gyulafehérvári városháza tanácsstermében. — Kadicsfalvi Török Bertalan elnök vezetésével részt vettek: Körödy Péter dr. ügyvivő alelnök, Nemes Sámuel, Novák Ferenc kir. tan. tb. alelnök, dr. Incedy-Jocksman Ödön, dr. Nathan Bernát kir. tan., Avéd Jákó, Csabry Bonifacé dr., Roska József, Roska Miklós dr., Mendel Manó, Adorján Samu dr. ügyész, Csérni Béla dr. muzeumlőr, Deutsch Manó pénztáros s Reithofer Jenő másodtitkár. — Az elnök üdvözlő megnyitójára az ügyvezető alelnök ismerteti az ügyiratokat, majd felkérésére Csérni Béla dr. muzeumlőr a muzeumlőr és könyvtárról tesz jelentést, s Deutsch Manó pénztáros a vagyoni állapotról számol be. E két utóbbi jelentés kapcsán elnök észmeccsre indult meg egyetlen megyei tudományos társulatunk ezidei munkaprogramját illetőleg, s a tárgyalás szép bizonyosságot adott arról, hogy a vezető választmány kultúr-szükségletének kielégítését látja ez intézményünk buzgó felkarolásában és fejlesztésében. — Szükségesnek találjuk rámutatni azon tényekre, melyek a muzeumlőr s pénztárosi jelentések útján keletkezett tárgyalásban kialakultak. — A muzeumlőr jelentés egy igen szépen megindult fejlődésről ad számot

s ezzel kapcsolatban a muzeumnak, mint az egyesület munkássága által elért eredmény gyűjtőhelyének kibővítését sürgeti mint elodázhatatlan dolgot. A pénztáros beszámolója már nem mutatta azt az anyagi erősödést, melyet a természetes fejlődés megkíván a derek munkásságú muzeumnak, dr. Cserni Bélának páratlan tevékenysége akkora anyagot halmozott össze, hogy annak rendszeres feldolgozásához, elhelyezéséhez már kevésnek bizonyul a meglévő vagyoni alap. Fáradhatatlan buzgósága ugyan talán módot arra, hogy kormánytamogatással, s egyesek nagylelkű adományaival az alaptőke s tagsági díjak jövedelméhez segítséget kapjon, mindez azonban nagyon kevés és bizonytalan alap, egy folytonos fejlődésben, bővülésben levő tudományos intézmény nozza méltó fejlesztésére. De lehetetlen is tagsági díjak bizonytalan erejéből táplálni ekkora egyesületet keltő jövedelmet biztosító alaptőke híján. — Jól érezte az a kevés számú nemese gondolkodó, kik rövid egymásutánban részint az alapítók sorához csatlakoztak, részint adományaikkal járultak a kormány halára méltó, de magára hagyott támogatásához. A példa, úgy tudjuk vonz, illusztris nevű sorukat közre adjuk: Alapító tagok lettek 1911-ben: Imets F. Jakó kanonok, kadiesfalvi Török Bertalané, sz. Brencán Etelka úrasszony, Ávéd Jakó l. ny. főgimn. igazgató, Kóródy Peter dr. kanonok, Hartenbaum Simon dr. vm. főorvos, Deutsch Adolf l. s Jónás Adolf urak. Adományoztak: Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök Öxeclenciája 100 K. Dr. László Mihály orsz. képviselő 100 K. Gyulafehérvár város 500 K. Köszönet és hála szives adományaikért, szerény megjegyzést azonban fűzünk hozzá. Nemcsak a kevés kiválasztotté az egyesület, nem is egy szűkebb társaságé, jóval nagyobb köröket szolgál, egy egész megyéé ez intézmény, a megyének története, s annak kézzel fogható okmányai, mint tudományos kutatások eredményei vannak itt letéve. Már pedig szerény az általános kulturális részvét, szerény az anyagi támogatás, a miben társulatunk a megye összességétől részesül. Ép ezért erősen óhajtuk, hogy a nagy közönség, de különösen megyénk területén működő más irányú művelődési intézményeink e materialis idők reklámlármája mellett is vegyék észre a tudományos esendőt, tömörítsék az alapítók falankáját, mert oly intézmény léte és fejlődése biztosított, mely munkájának egy egy részében országos, sőt európai nevet vívott ki magának.

— **Bánffy Dezső báró emlékszoira.** Bánffy Dezső bárónak, a múlt évben elhunyt államférfinak emlékszoibrot akarnak állítani Deesen, Szolnok-Dobokamegye székhelyén, a hol Bánffy másfél évtizeden át mint főispán működött és az erdélyi magyarság érdekében oly áldásos tevékenységet fejtett ki. Az emlékbizottság Bethlen Balázs gróf, Szolnok-Dobokamegye jelenlegi főispánjának elnökleite alatt alakult meg és tagjai közt vannak a többiek közt Jósika Sámuel báró, a főrendház alelnöke, Haller János gróf főispán, Wass Ármán és Béla grófok, Pongrácz Jenő gróf, Zeyk Dániel nyugalmazott főispán, Posta Béla egyetemi tanár, Sterba Dezső, Thorma Miklós, Maléter Zoltán, Voith Gergely és általában a megye vezető emberei. A bizottság országos gyűjtést indított meg, melynek érdekében az összes magyarországi közművelődési, társadalmi és más egyesületekhez gyűjtőlevelet küldött. A befolyt adományok a gyűjtőív keretében Illovay Jenő királyi tanácsos, Dees város polgármesterehez, mint az emlékbizottság pénztárosához, Deesre küldendők.

— **Kongregáció ünnepély Petrosényban.** Petrosény közönségét a kath. lányok Mária-

kongregációja Gyertyaszentelő napján igen jól sikerült, élvezetes műsorral lepte meg. Zongoraszámok, cimbalomábránd, szavalat, monológ s a ferde irányokban tévelygő modern női mozgalmakat élénken illusztráló, tanulságos szindarab, (Bokor Margit 3 felvonásos Álom-ja) egytől-egyig kitűnően sikerült számái voltak a műsornak. A szereplő kis kongregánisták — legnagyobb részint intézeti növendékek — bőven részestültek a publikum elismerésében. Hanem a műsornak egyik számát különösen ki kell emelnünk. Ez Fekete János s. lelkes, kong. praesesnek „Valami a kongregációról” c. előadása. Ma, amikor annyit nyílt és ortvadás éri sajtóban, társadalomban, politikában az egyesületeket, ma igazán szükségünk van az ilyen okos, nyílt, határozatos ismertető (nem védő, mert védelemre nincs szükség) beszédekre. És hogy ez a beszéd sok jóbarátot szerzett a kongregáció eszméjének, s sok ellenséget (mert itt is vannak, sajnos, elegendő) bírt higgadtabb gondolkozásra vele szemben, azt a feszült figyelem és az elismerés, mely nyomán fakadt, élénken bizonyítja. Megjegyezni kívánjuk még, hogy ez a kis ünnepély mintegy bevezetője a kath. nőegylet által kezdeményezett f. hó 4. 5. 6 i dr. Bangha Béla S. J. úr által tartandó hitvédelmi előadás-sorozatnak. Sokat várunk e konferenciáktól, nagyon sokat. A Zsilvölgy álomba merült keresztény öntudatának megújítását. Adja Isten, hogy úgy legyen!

— **A nagyszombati kath. legényegylet** a cs. és kir. 31. gyalogezred zenekara közreműködésével saját karnagyzárak személyes vezetésével alatt folyó évi február 11-én, vasárnap, a „Társaságház” nagy termében versenydíjas világpostával és táncmulatsággal egybekötve farsangi dalestélyt rendez.

— **Az új Breviáriumhoz való utasítás** körülbelül tíz nap múlva fog megjelenni Dr. Hanauer tollából. Megjelenésekor a ft. klerus minden tagja meg fogja kapni.

— **Zichy Nándor emlékműre** lapunkhoz következő adományok érkeztek: dr. Cserni Béla 5 K, dr. Csabry Bonifác 5 K, Németh Gellért (O.-Sebeshely) 25 K, László József (Lemhény) 10 K; továbbiottuk.

— **Az algöygyfürdői** Mária-kápolnára adakoztak: herceg Hohenlohe Károly (Nagyszombati) 14 K, herceg Hohenlohe Klodvigné (Gyulafehérvár) 20 K, Németh Gellért (O.-Sebeshely) 2 K, Németh Mariska (Szászrégen) 2 K. Főösszeg: 656 K 50 f.

— **A tordai polgári leányiskolában** volt egy kis lány, aki minden hitfelekezett vallásórájára eljárt. Természetes, hogy ez rögtön feltűnt az egyik tanítónőnek, aki megkérdezte a kis lányt:

— Miféle vallásu vagy kis lányom?

— Nem tudom, — felelte szégyenkezve a kicsike.

— Hát akkor menj haza és kérdezd meg az édesapádát.

Másnap beállt a kis lány a tanítónőhöz és átad neki egy cédulát.

— Ezt írta az apám.

Szóltott pedig az irás szövege szerint a következő képpen:

„Nagyságos Tanfelügyelő Igazgatóné, igyeim a vallás hittartalmára egy akol, egy pásztor nem megvetendőleg, de reformátusok vagyunk”.

— **Zichy Nándor grófról** megemlékezés. Torda kath. hitközsége január 28-án tartott évi rendes közgyűlést kegyeletesen emlékezett meg az elhunyt katolikus vezérferfiúról, Gróf Zichy Nándorról. A tárgysorozat letárgyalása előtt elnöklő főisp. plebános méltatatta az immár néhai, nagy ember kimagasló egyéniségét. Mintaképp állította fel, mint hitbuzgó férfit, valódi

apostolt, és mint manapság csaknem egyedül álló jellemet, ki a megismert jótól soha el nem tántorodott, a felebaráti szeretet gyakorlataiban fáradhatlan volt, s meggyőződéséért, akár mint hívó, akár mint hazafi, egész az önfeláldozásig sikra szállt. A népes közgyűlés a megilletődés-szerű hallgatást előlki megemlékezés nyomán egyértelmű határozatképp kimondotta, hogy a kath. ébredés megindítójának, a kath. nép feledhetlen jóbarátjának és jöltövőjének, a magyar kath. autonómia leglelkesebb előharcosának emlékét jegyzőkönyvében megörökíti; a hívek az elhunytért legközelebb tartandó gyászszentmisén minél többen résztvesznek.

Ugyane közgyűlés több súlyos tárgy (évi számadások, kath. népszövetség stb.) letárgyalása után az üresedésben volt kántortanítói állásra egyhangulag megválasztotta Csukly Kálmán kántortanítót, ki eddig Kiskunhalason működött.

— **„Borromeus”** hitszónoklati folyóirat (Győr; előfizetése 8 kor.) legújabb vaskos füzeté a lelkipásztori munka legfontosabb időszakára, nagybőjtőre bőséges és kitűnő anyagot szolgáltat az ígérhetők kezéhez, amint ezt a tartalomjegyzék is mutatja.

— **Az Urikány-Zsilvölgyi Romániában.** Az Urikány Zsilvölgyi közönség részvételű társaság régi terve, hogy a szent bevezeti a román piacra. A terv megvalósítása azonban nagy akadályokba ütközött a közlekedési viszonyok nehézségei miatt. Most tehát elhatározták, hogy a bányavállalat tulajdonában levő petrosény-lupényi vasutat kiejtí egy szárnyvonallal a román határig. Az új vonal megépítése 2 1/2 millió koronába kerülne és ennek megfelelően felemlenek a vasutársaság alaptőkéjét. Az új részvények elhelyezéséről a szénbányavállalat fog gondoskodni. A kereskedelmi miniszter állítólag már engedélyezte is az új vonalat. Az ügy finansziális előkészítése erősen foglalkoztatja az Urikány-Zsilvölgyi vezetőséget.

— **Alkoholizmus elleni küzdelem a népiszkolákban.** A főpásztor ezennel elrendeli, hogy lehetőleg a farsang vége felé, banvázoszerda előtti hétfőn vagy kedden a rendes előadás alól az iskolai gyermekeknek szabadnapot adva, azt az alkohollenes mozgalom ismertetésére fordítsák. E napra a gyermekeket előre figyelmeztessék s arra a serdültebb ifjúsággal együtt a szülőket is meghíván, kellő ünneplés keretében alelkész, tanító, vagy más arra alkalmas előadó népies és a gyermekek felfogásához mért előadást tartson. Az előadásban főleg arra kell törekedni, hogy a gyermekek a szesz italok élvezetéből származó veszedelmet felismerve lehetőleg önkéntes fogadalmat tegyenek, hogy minden szesz italot tartózkodni fognak. Ennek a fogadalomnak azonban egyelőre egy évnél tovább nem szabad terjednie, amelyet azután évenként megújítanak. Ezen oktatás eredményéről az április havi első áldozásról szóló relatióval egyidejűleg, de külön, az esperesi hivatal útján jelentést tegyenek.

— **Övakodjunk** orosz kevert és orosz csirakeptelen répmagvak forgalomba hozatalától és vásárlásától. Megbízható répmagvakban ez idén nagy hiány állott be és ezért igen sok orosz eredetű répmag kerül eladásra Bisenzi, sőt Quedlinburgi cégektől is. A gazdasági egyesület állást foglalt el ellen és a gazdákat nagy károk ellen megóvándó, nemkülönbön az állattartás és állattenyésztés érdekében kijelentette, hogy ama magkereskedők és viszontelárusítók, kik répmagot akár a faj, akár a származás hamis megnevezése alatt adnak el, csalást és büntetendő cselekményt követnek el. Egyszersmind felkérte a gazdasági egyesület a többi testvér-egyesületet is, hogy eme határozatához csatlakoz-

zanak és a gazdaközönseget a leghathatósabb módon óvják attól, hogy kétes eredetű, avagy csiraképtelen és vegyes orosz-répa magvakat vegyenek.

— **A erdélyi földgáz kihasználása.** Tordáról jelentik: A földgáz forrásainak környékén levő városok egymás után igyekeznek érdekköröket létesíteni a földgáz kihasználására. Torda város nevében Betegh Miklós főispán, Vertán Endre és Mayer Ödön országgyűlési képviselők és Sebess Andor polgármester a napokban Floschel Sándor dán királyi főkonzullal folytatott tárgyalásokat a városnak adandó földgázmenyiség kihasználása és ennek részvénytársasági alapon való finanszírozása tárgyában. Tordán egy előkelő dán pénzesoport akar nagyobb vállalkozókba bocsátkozni.

— **A világegyházból.** A kath. hierarchia világreszék szerint 1912 jan. 1-én (A Szentselek hivatalos évkönyve alapján): Európa: Biboros 60, Patriarchai egyházmegye (Rómát beleértve) 3, Érseki egyházmegye 119, Püspöki egyházmegye 506, Apostoli helynökség és felügyelőség 14, Közvetlen apátság és prépostság 17. Ázsia: Patriarchai egyházmegye 7, Érseki egyházmegye 28, Püspöki egyházmegye 66, Apostoli helynökség és felügyelőség 82. Afrika: Patriarchai egyházmegye 1, Érseki egyházmegye 2, Püspöki egyházmegye 16, Apostoli helynökség és felügyelőség 72. Közvetlen prépostság 1. (folytatjuk).

— **Ösregi korális** énekeket tartalmazó könyvek jegyzékét közli a II. sz. püspöki körlevél. E könyvek kaphatók a Szt. István-Társulattól.

— **Akit érdekel** az alkoholelleses magalom, annak figyelmébe ajánljuk az „alkoholizmus ellen” című folyóiratot. (Gyergyószentmiklós, előfizetés évi 2 kor.) Most jelent meg a VI. évfolyan első száma, mely érdekes cikkei mellett gazdag rovatokban számol be áldásos munkájáról. „A nők a haretéren” rovat a nők küzdelmét, „az ifjúsáért, a jövőért” pedig az ifjúság szervezését szolgálja. Különösen ezen két rovat kelt általános figyelmet. Harom ifjúsági pályázatot is közöl, amelyet még több is fog követni.

— **A hirdetni óhajtok lexikona** az újságkatalogus. Pontos és minden tekintetben megbízható újságimutató nélkül hirdetői terveit vagy egyáltalán nem sikerül megvalósítani, vagy csak nagy anyagi áldozatok árán, s talán akkor is kevés eredmény fogja kísérni vállalatát. Ez a régi tapasztalat már korábban arra indította M. Dukés Nachf. (Max Augenföld & Emrich Lessner) hirdetői irodáját Wien, I. Wollzeile 9. — hogy újságimutatóit a legnagyobb gondossággal állítsa ki. Sikerült is újság (hírlap) címterületéig a köz színvonalán tartani, úgy hogy M. Dukés Nachf. címterületére a hirdető részére bővegesen szolgáltatja a legértékesebb tájékoztatókat. E kimerítő lexikon bárkiné a leggyorsabban és a legkielegetőbb módon ad feleletet a hirdetőseknek annyira fontos kérdésekre: hogyan — hol — mikor? — A katalogus éppen most jelent meg, igen érdekes és az általános gazdasági politikai helyzetet boncolgató előszóval. A hirdetői óhajtoknak ingyen és bérmentve rendelkezésére áll.

A vöröskereszt egyesület estélyén jegyeiket megváltották, illetve felülfizettek a következők: Özv. gróf Majláth Györgyné Ö. excellenciája, Fuchs Nándor 20—20 kor. Herceg Hohenlohe Klodvigné, dr. Nathan Bernát, bervei Jónás Gyula, marosváradjai Glück Adolf, dr. Mayer Ödön, dr. Deutsch Lipót, dr. László Mihály, Papp Györgyné, Gollmann Jakab 10—10 kor. Schermann Kálmán 8 kor. Novák Ferenc, Baitz ezredes 7—7 kor. Deutsch Adolf, N. N.,

Rosner László 6—6 kor. Nemes Sámuel, Schoger Dániel, Majláth Ferencné, dr. Cseke Vince, Urbán Gyula, Löw Károly, özv. Mohay Sándorné 5—5 kor. Gelb Fülöp, özv. Frölich Gyuláné, Kröpf örnagy, Weisz Jenő, Judovits Kálmán, Radiszevit, dr. Hartenbaum Simon, Mezei Illésné 4—4 kor. Mendel Manó, N. N., Sztójka Aurél, dr. Springer Aladar, Auszterlitz József, N. N., özv. Issekutz Jánosné, Fischer Sándorné 3—3 kor. Dr. Balázs Endre, Ruckauf százados, dr. Csabry Bonifac, Better Miksa, Körösi László, Rass Károly, Schoger hadnagy, Emödi János, N. N., Rosner Rezső, Krizmanits Janos, dr. Friedmann Gyula, N. N. Reichert Rezső, Grünfeld Dávid, Bródi Imre, dr. Maisels László 2—2 kor. N. N. százados, Valentics százados, Pilis Albert, Konrad százados, N. N. Ongert Alfréd, N. N. Lobstein Béla, Bartha Győző, N. N. Weihrauch György, Muzsnai László, Havencsik Jozefa, Sebestyen N., dr. Weimberger Hugó, dr. Wolf Nákó, Jónás Rezső, Wolf Dezső, Ács Albert, Munteán Szempróniusz, Horváth J. 1—1 kor. Azok névsorát, kik pénzt és etelt adtak, jövő számunkban hozzuk. — Különben az összes bevétel 1234 kor. 72 fill., kiadás 381 kor. 52 fill., marad 853 kor. 20 fill.

SZERKESZTOI UZENETEK.

Brassó. A nekrológ idejét multa, gyorsabban kell íyet küldeni. A figyelmért köszönet.

Petrozsény. Ugy-e nemcsak kongregációs hírek akadnak ott, hanem egyebek is? Hát bizony onnét is csak fehér holló száll erre felé, az is ritkán. Üdvözlét.

Kide. Ilyen dolgot gyorsan kell beküldeni egy hetilapba. Most lekéselt s talán idejét is multa. Jaj ha mi felhoznánk összes nehézségeinket, akkor üres volna a lap.

PÁLYÁZAT.

Nagykásztonfeltízi róm. kath. iskolánál megüresedett *tanítónői* állásra *febr. 15-ig* pályázatot hirdetünk. Kötelesség jegyzőkönyvben. Fizetés 1000 K., lakás, kert. Pályázatok „Plebánia, Nagykaszon (Csikm.) küldendők.

Iskolaszék.

Szőlőoltványok,

különféle amerikai (Hybrid) *alanyokon*, kifogástalan minőségben, **fajtisztaságáért** jótállva. Kaphatók:

Benedek Henrik

szőlőtelepülajdonosnál. **Medgyesen**, Nagyküküllő megye. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szép állás, tekintélyes jövedelem kínálkozik

oly úr részére, aki egy elsőrangú és minden tekintetben előnyös **Élet- és Gyermekek biztosító Intézet Főigénységét** átvenne. Szakismeret hiánya nem képez akadályt. **Nyugdíjképes állás.** Kimerítő pályázatok Budapest, IV., Váci utca 12. II. 2. alá küldendők.

Templomok, oltárok, szószekek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

Urbánszky Fülöp műfestő
Kolozsvar, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom.

!! ERDÉLY EGYIK RÉGI MEGBIZHATÓ KERESZTÉNY CÉGE !!

KELETI L.

szőlőbirtokos és bornyagykereskedő
!!! SZÁSZSEBES, Szebenmegye. !!!

Miseborul és házi fogyasztásra ajánlja zamatos erdélyi asztali és csemegeborait. * Tessék boraim kiválósága felől próbarendelés által meggyőződni. * A borok utánvételt, jó információ esetén, 1—3 havi hitelle, vevő hordójában, vagy saját hordóban küldetnek. * Hordóim nyolc héten belül teljesen jó állapotban, bérmentve visszaküldendők. * Fagyos időben a borok szalmába csomagolva szállíttatnak.

Sürgőnycim: KELETI, SZÁSZSEBES.

Borárjegyzék:

1911. évi erdélyi asztali, könnyebb fehér bor	K	46
1911. évi erd. asztali jobb minőségű fehér bor	K	49
1911. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K	52
1910. évi erd. asztali fehér bor	K	54
1910. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K	56
1909. évi erd. asztali fehér bor	K	58
1903. évi finom erd. asztali fehér bor	K	62
1902. évi fehér pécseybor	K	64
Ó rizling, fehér	legfino-	K 70
Ó som (turmint)	mabb cse-	K 90
Ó muskotály	mege faj-	K 100
Ó vörös burgundi	borok	K 80

Az árak Szászsebesen, pincében értendők.

Megrendelésnél sziveskedjenek e lapra hivatkozni.

Posta, táviró, távbeszélő,
: vasutállomás helyben. :

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

múharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és tks. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becserélését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kir. szabadalommal kitüntetett vaskoronás felszerelését felülőség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

! MEGBIZHATÓ KATHOLIKUS CÉG !

A pécsi orsz. kiállításán az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.: oltár, szószék, gyóntatószék, templompadok, szentély korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását. ▲

Pontos rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ::

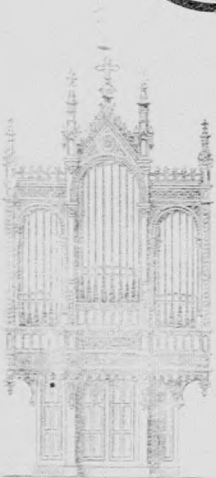
Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés. ▲

! Lekkiismeretes kiszolgálás !

! Több elismerő nyilatkozat !

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a n. t. egyháztanács szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona építést is elvállalni, bármilyen javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPITVA 1898.

ALAPITVA 1898.

Valóban jó és szépen égő —

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve kapható

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál —

Nagylévárdon, (Pozsonym.)

:: Nagyobb vetelnél 15 — 20%, árengedmeny. ::

Árak kilónként: 2.40 K., 3.20 K., 4 K., 5K. II.